

16.12.2025

ARUPÄRIMINE

Alkoholi tarbimine ja Eesti riigi strateegilised plaanid

Lugupeetud proua sotsiaalminister

Viimaste aastate ametlik statistika näitab, et alkoholi tarbimine Eestis püsib jätkuvalt väga kõrgel tasemel ning valitsuse senised meetmed ei ole toonud kaasa sisulist ega kestlikku paranemist. 2024. aastal ulatus täiskasvanud elaniku (alates 15. eluaastast) kohta tarbitud absoluutse alkoholi kogus ligikaudu 10,7 liitrini, mis tähendab küll marginaalset langust võrreldes kahe eelneva aastaga (1–2%), kuid on samas kõrgem kui näiteks 2019. aastal ning asetab Eesti endiselt Euroopa Liidu suurema alkoholitarbimisega riikide hulka. Võrdluseks: Euroopa Liidu keskmine näitaja on ca 8,5 liitrit.

Samal ajal on alkohoolsed joogid Eestis jätkuvalt kergesti kättesaadavad. 2024. aastal läbi viidud küsitluse kohaselt vastas 87% osalejatest, et nad jõuavad alkoholi müügipunktini vähem kui kümne minutiga. Seejuures ületavad alkoholi tarbimisest tulenevad tervise- ja sotsiaalkahjud jätkuvalt märkimisväärselt alkoholiaktsiisist saadavad tulud.

Eriti murettekitav on alkoholi roll õigusrikkumistes ja avaliku turvalisuse ohustamises. Justiitsministeeriumi 2024. aasta kuritegevuse ülevaate kohaselt oli 2714 registreeritud liikluskuriteost ligikaudu 82% seotud mootorsõiduki juhtimisega joobeseisundis. Varasematel aastatel on joobes juhtimise osakaal püsinud järjekindlalt ligikaudu 80% tasemel, kuid 2024. aastal on lisaks täheldatav ka absoluutarvude kasv võrreldes 2023. aastaga. See osutab selgelt, et senine ennetus- ja karistuspoliitika ei toimi piisava heidutusena ning vajab märksa resoluutsemaid meetmeid.

Lisaks liikluskuritegudele on alkohol oluliseks riskiteguriks vägivallakuritegude puhul, sealhulgas perevägivallas ja rasketes isikuvastastes kuritegudes, kus alkoholi tarvitamine esineb ametlike ülevaadete kohaselt valdavas osas juhtudest.

Kõigest eeltoodust hoolimata ei ole valitsus algatanud ühtset ja otsustavat poliitikapaketti, mis ühendaks hinnapoliitika, alkoholi kättesaadavuse piiramise, reklaamipiirangud ning tõhusa ravi- ja rehabilitatsioonisüsteemi. Vastupidi – viimastel aastatel on valitsuse tasandil selle teema käsitlemine olnud tagasihoidlik ning avalikus ruumis puuduvad selged signaalid otsustavate sammude kavandamisest.

Eeltoodust tulenevalt palume Teil vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse paragrahvile 139 vastata järgmistele küsimustele:

1. Kas Sotsiaalministeerium peab alkoholi tarbimist Eestis liiga kõrgeks? Või sellist probleemi tegelikult ei eksisteeri?

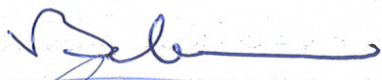
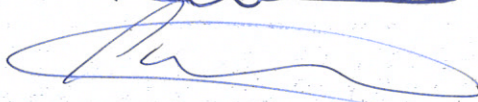
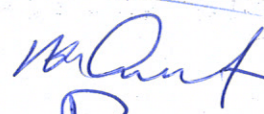
Arupärimine

"16." 12.2025.Nr. 880

2. Milliseid konkreetseid ja mõõdetavaid eesmärke seab Sotsiaalministeerium alkoholi tarbimise vähendamiseks aastateks 2026-2030 ning kuidas hinnatakse nende eesmärkide täitmist?
3. Miks ei ole valitsus senini astunud otsustavaid samme alkoholi kättesaadavuse ja reklaami piiramiseks, arvestades alkoholi selget rolli kuritegevuses ja rahvatervise kahjustamises?
4. Millised meetmed võiksid olla kavandatud joores juhtimise korduvrikkujate arvu vähendamiseks ning millal võiks need rakendada?
5. Kas ministeerium ja valitsus tervikuna peab vajalikuks alkoholiaktsiisi ja hinnapoliitika märgatavat ümbervaatamist, et vähendada alkoholsete jookide tarbimist? Kui mitte, siis millistele analüüsidele see seisukoht tugineb?

Lugupidamisega

Riigikogu liikmed:

Vadim Belobrovtsen 
Lauri Leht 
Vladimir Orhija 
Petr Gurov 